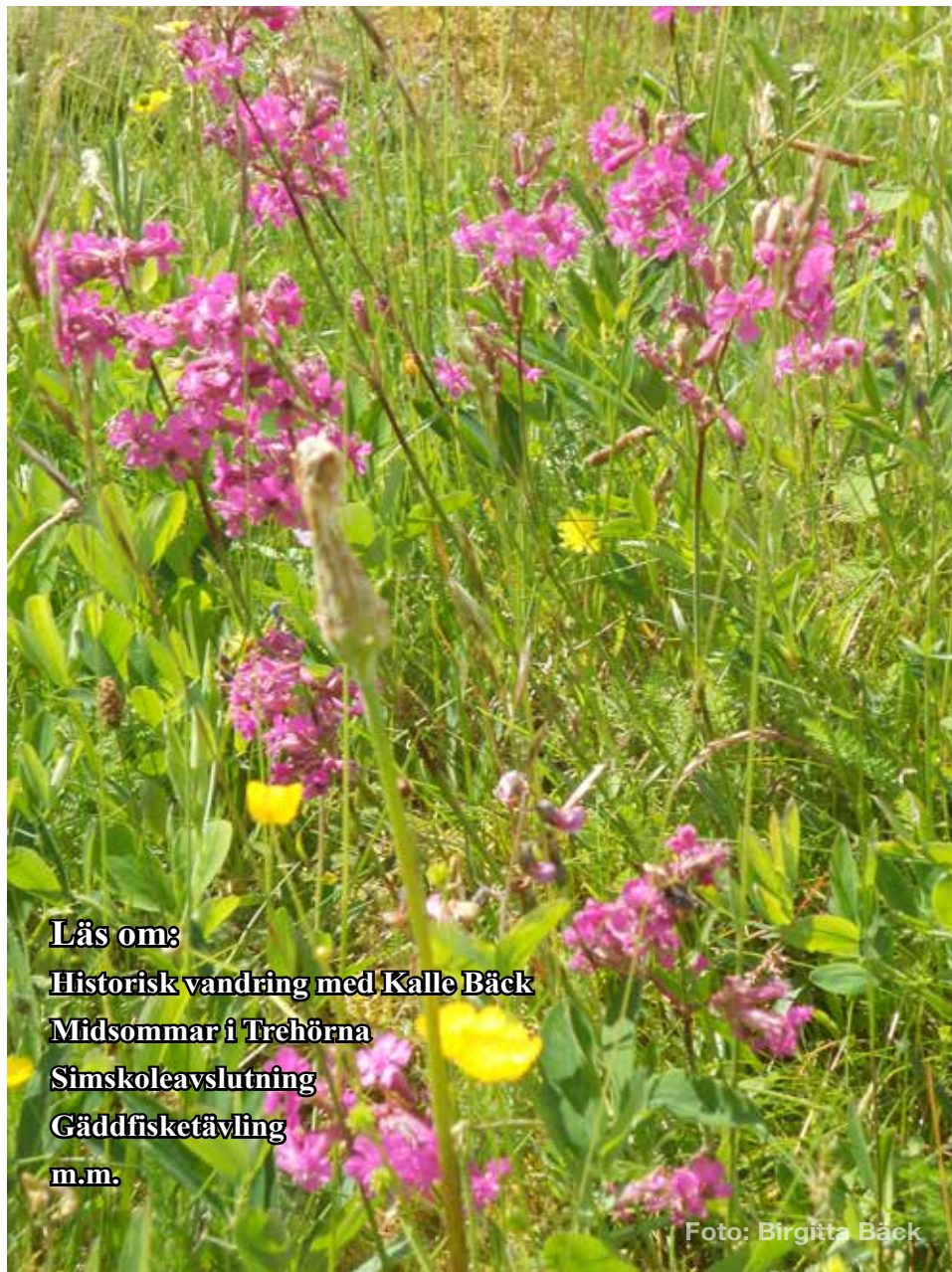

TREHÖRNABLADET

ANSVARIG UTGIVARE: KATARINA BÖRJESSON

Nr 97. SEPT 2016

Läs om:

Historisk vandring med Kalle Bäck

Midsommar i Trehörna

Simskoleavslutning

Gäddfisketävling

m.m.

Foto: Birgitta Bäck

HISTORISK VANDRING MED KALLE BÄCK

10 – 20 personer trodde Kalle Bäck skulle sluta upp och följa med på hans historiska vandring som anordnades tillsammans med byalaget 5 juni. Kl. 10 stod drygt 70 personer redo med sina kaffekorgar i det härliga försommarvädet.

Vi gav oss iväg i samlad tropp, den gick från hembygdsgården mot Ekeberg. Första stoppet blev utmed den gamla häradsvägen vid en gammal vägsten en bit innan ”Klockmakarens” hus. Där berättade Kalle om hur häradsvägen kom till, vilket visade sig långt ifrån konfliktfritt. På den gamla stenen står vem som skulle sköta vägen. Liknande stenar finns på flera ställen utmed den gamla vägen ända till Skruvhult. Man tror att häradsvägen stod klar 1763 och då gick den från Röks kyrka till Linderås kyrka.

Nästa stopp var bara några meter längre fram vid den stora granen. Här låg den andra marknadsplatsen i Trehörna socken. Den första hade legat ovanför Smessorna innan Hägna, den flyttades dock till Backasand i Ödeshög. I slutet på 1800-talet bildades en ny marknadsplats i Trehörna socken igen, gissningsvis av Per i Slangeryd och det är alltså på den platsen Kalle har valt att göra dagens andra stopp. Handeln på platsen dör ut under andra världskriget då bristen på varor gör att den inte finns något att köpa och sälja. Efter det startar den aldrig igen.

Så fortsätter vi till vandringens mål den gamla Götiska gården vid Ekeberg. Det är enligt Kalle en unik gård då byggnaderna finns kvar i stort sett intakta sedan de byggdes i slutet av 1700-talet. Definitionen Götisk gård innebär att fädeln där djuren bodde och mandelen där människorna bodde var separerade/skilda från varandra, varje hus hade också sitt ändamål. Efter 1870-ta-

let började man bygga ladugårdar som idag med allt under ett tak. Det som är unikt med gården i Ekeberg är att alla husen står kvar på exakt samma ställe. Detta på grund av att två bröder blev osams i samband med att jordbruket skiftades och att husen därför helt enkelt aldrig flyttades.

Efter att vi avnjutit vår medhavda fika avslutade Kalle med att berätta om ett levnadsöde som utspelade sig i Ekeberg 1521. Det hela handlar om Hans, Nils och Stina som tillsammans går från Göteryd i Rinna socken till Ekeberg. Hans var en kvalificerad skitskövel som var gift med Stina och bodde i Göteryd. Stina vill ha ihjäl sin onda man och ber Nils som är kär i Stina om hjälp. Det hela slutar mycket olyckligt då alla tre dör på olika sätt. Hans blir mördad av Stina och Nils, några dagar senare dör Stina troligtvis av sina skador Hans orsakat henne under många år och till sist Nils som tar på sig mordet på Hans och blir halshuggen på Hogstad avrättningsplats.

Som vanligt avslutar Kalle sin berättelse med tre saker som man kan lära sig av historien om Hans, Nils och Stina:

1. Kärlek och hat är en livsfarlig kombination. Stinas hat till Hans och Nils kärlek till Stina drev dem till mord.
2. Heder var oerhört viktigt i Sverige under 1500- och 1600-talet. Att ha heder kunde handla om liv och död. Det var livsviktigt att ha sina släktingar och grannars förtroende.
3. Sista punkten gäller bara karlar – om er fru/sambo/flickvän vill ta en promenad och tar med sänglinne och tre snörtåtar ska ni vara vaksamma!

Karin Pettersson

SLÅTTER VID HEMBYGDSGÅRDEN

Ett tjugotal frivilla samlades måndagen den 20/6 i hembygdsgården för att göra fint inför midsommar.

Kyrkogårdsvaktmästaren Erica Nilsson hade gjort ett fantastiskt förarbete. Detta gjorde att slåtern gick mycket lättare och vi hann slå ett större område än vi brukar.

Som vanligt bjöds det efteråt på en riktig kvällsmatsbuffé.

Gunnel Ydrefors

Yngst och äldst vid slåtern!

MIDSOMMARDAGEN I TREHÖRNA

Midsommardagen 2016 mötte oss med vackert väder och det var som traditionen bjuder dags att gå på gudstjänst i Trehörna kyrka. Det var fler, närmare cirka 200 personer som också tagit till sig denna tradition.

Rolf Lindqvist höll i gudstjänsten där även kyrkokören medverkade med vackra sommarsånger. Vi fick också avnjuta solosång av Ida (barnbarn till Lilian och Anders Johansson). Kollekten den här dagen gick till Jerker Sandegårds Indienhjälp samt diakonin i Ödeshögs församling.

Efter gudstjänsten var det så även traditionsenligt dags för Kalle Bäck att fånga oss med en berättelse från Trehörna. Denna dag skulle det handla om tre saker: en byggnad, som var Trehörna kyrka, en sten, närmare bestämt en gravsten och en person, prästen Samuel Klemens Siegbahn.

1852 kom Samuel Siegbahn till Trehörna. Han är missnöjd över Trehörna gamla kyrka. Den är alldeles för liten. Det bodde vid den här tiden cirka 800 personer i Trehörna. Det var svårt att hålla gudstjänst i kyrkan då det var trångt och bråkigt. Kyrkan var dessutom i mycket dåligt skick. 1858 föreslår Siegbahn att kyrkan ska byggas till. Trehörnaborna är till en början positiva men när sockenstämman hålls vägrar man att göra detta. Man tycker istället att det som är värst åtgånget ska repareras. I januari 1860 sammanträder sockenstämman. Man är nu inte ense om tillbyggnaden och reparationen. Stämningen under mötet är hotfull. Sockenstämman får gå till votering. Med minsta möjliga marginal vinner tillbyggnadsförslaget. Siegbahn lyckas till slut att få till en enighet och en tillbyggnad ska ske. Under 1860 körs virke fram till kyrkan. Det är gårdarna i Trehörna som får bidra med virke och torparna får bidra med dagsver-

ken. Det visar sig att virket är mycket för fårskt och bygget får skjutas på till år 1861. Man tar in anbud på vilka som ska få göra tillbyggnaden och det är Karl Johan Fröjd som vinner anbudet.

Man börjar nu riva kyrkan men river lite för mycket för att visa att kyrkan är i så dåligt skick att det inte går att göra en tillbyggnad. Karl Johan Fröjd vägrar fortsätta arbetet då han menar att kyrkan är i för dåligt skick. Sockenstämman träffas återigen och man beslutar att riva hela kyrkan och en ny ska byggas, nu en större. Under den här tiden var det Domkapitlet som beslutade hur kyrkor skulle byggas och man hade beslutat att inga kyrkor fick byggas i trä utan de skulle byggas i sten. Domkapitlet bestämde också att det måste inkommas med ritningar och kostnadsförslag innan kyrkobyggnader fick startas. Siegbahn fortsätter ändå bygget på träkyrkan där han även lyckats få till ett torn och en orgel. Siegbahn menar att man använt lagliga ritningar, det vill säga de ritningar man använde för att bygga Linderås kyrka. Detta är nu en sanning med modifikation då Linderås kyrka är byggd av sten. En besiktningsman skickas från Kunglig majestät och regeringen beslutar sedan att kyrkan får vara kvar som ett provisorium till dess att Trehörnaborna får råd att bygga en kyrka i sten. Man bestämmer även då att kyrkan inte får invigas. Trehörna kyrka invigs först 1962.

När den gamla kyrkan revs låg det en gravsten på kyrkgolvet över mantalskommisarien Anders Åstrand född 1720 och död 1791. Man beslutar att stenen inte ska in i kyrkan igen.

Jakobsson som är bonde i Svärdsfälla tycker att stenen skulle passa som förstutrapp till hans hus och tar stenen.

Siegbahn stämmer bonden inför tinget för

detta. Jakobsson säger i tinget att han ville rädda stenen så att den inte skulle komma till skada vid kyrkbygget. Hans vittnesmål avfärdas av domstolen och han blir fälld. Han får böta 5 riksdaler till kyrkan och 38 riksdaler till rättegångskostnader. Jakobsson transporterar även tillbaka stenen till kyrkan.

Gunnel Ydrefors

INVIGNING BOULEBANOR

Den 11 juni invigdes våra Boulebanor. Ett fyrtiotal personer hade kommit för att få tips av Siv Ekström om detta spel. Katarina klippte det blå-gula bandet och Trehörna manskör sjöng tre sånger varav den sista faktiskt handlade om just boule.

En hel del provade på att spela o andra tittade o lärde!

Kvällen avslutades med grillning.

Hoppas nu att banorna kommer att användas.

Agneta Harrysson

GÄDDFISKE I ÖSREGN

Fredagen den 20 maj samlades nio fiskeentusiaster i Trehörna fiskevårdsförenings regi. Det var dags för den årliga gäddfiskestävlingen. Efter en dag med regn kom solen fram precis då fisket skulle börja. Vi hade tur med vädret – en stund. Två timmar hade man på sig att dra upp sina gäddor.

När tiden var ute samlades alla till invägning. Pris skulle gå till den som fått största gäddan och till den som fått flest antal kilo gädda. Båda priserna gick till Ivan Johansson. Hans största gädda vägde 0,95 kg och sammanlagt fick han 1,58 kg gädda. Det räckte. Syskonen Alice och Lukas lyckades med konststycket att få var sin gädda som vägde exakt lika mycket 0,73 kg. Den bedriften och att de var de enda barndeltagarna gjorde att de också fick var sitt pris.

Efter prisutdelning var det dags för en stunds samling vid grillen och lite ljugande om vilka stora och många fiskar man fått vid andra tillfällen.

Sture Brolin

”Anderstorp är ett av de vackraste, variationsrikaste och mest välbevarade småjordbruken i Ödeshögs kommun.” Med de orden inledde Christer Wiking på gårdsplanen vid ladugården i Anderstorp. Det var dags för en naturguidning i ett artrikt odlingslandskap, en landskapstyp som kan finnas kvar runt en gård så länge det finns aktiva bönder och betesdjur. Idag växer många av dessa marker igen och en del blommor riskerar att försvinna helt. Vi var ett fyrtiotal personer som mött upp, hälften från Trehörna och hälften från Ödeshög. Guiderna var två erfarna och kunniga naturguider, Christer Wiking och Lars Frölich.

Lars hade med sig ett knippe blommor som han delade ut, oansenliga växter som mest ansetts vara ogräs. För oss okunniga förklarade han att detta var växter som förr var vanliga på odlingsmark men som nu i flera fall har rödlistats. Själv hade han frösått dem i sina rabatter. Det var växter som kommit med jordbrukets utveckling, i många fall genom klostrens omfattande odlingar. I en del fall användes de för medicinskt bruk. Det var hundtunga, sminkrot, paddfot och hjärtstilla.

Innehavaren av Anderstorp, Ivan Johansson och hans syster Evy Jakobsson, båda uppväxta på gården, berättade om gårdens historia. Deras farfar hade kommit dit från Sättra och börjat med att flytta gården från Stenviken till dess nuvarande plats. Ivan har bott på Anderstorp hela tiden och livnärt sig på jordbruk och tillverkning av kyrkspån. Evy har tillsammans med sin man flyttat tillbaka till fädernegården för några år sedan.

Vi gick vidare till Stenviken där den ursprungliga gården legat. Lars Frölich nämnde att man inte bara kan se rester av gården i form av stengrunder och odlings-

rösen utan också lämningar i florän. Han visade på en lönn som kan ha varit vårdträd, äppelträd som ympats och en klängande humle i ett stenröse. Vi passerar en stor ihålig asp där en bisvärm sökt sin tillflykt och övervintrat. Mycket ovanligt. På kullen i naturskön närhet av Trehörnasjön visar Lars på olika kulturmarksarter bl.a. kattföt, gökärt, kärringtand och det vackra gräset darrgräs, arter som riskerar att försvinna om markerna inte betas.

På vägen tillbaka till gården råkar Lars känna doften av jasmin vilket leder till en ny berättelse. Jasminer, syrener och tulpaner kom till Västeuropa under 1500-talen från Mindre Asien och Mellanöstern. Idag betraktar vi dem som genuint svenska arter. Vi samlas vid ladugårdsplanen och avslutar vandringen, som tack vare Christer och Lars och deras samspel med deltagarna gav oss en onsdagskväll med många rika upplevelser.

Sture Brolin

SIMSKOLAN GJORDE COMEBACK I TREHÖRNA

I vintras blev Trehörna Wårdshus hem för 13 familjer på flykt undan krig. När våren närmade sig så kom det fram, på språkaffärer och Grannar Emellan, att många barn och vuxna inte hade lärt sig simma i sina hemländer. I Sverige behöver man kunna simma och tanken växte att hålla simskola här i Trehörna igen.

Peter Frejhagen och Daniel Petersson på Wårdshuset tog kontakt med kommunen, som är ansvarig för simskoleverksamhet, men deras engagemang ligger i Visjön i slutet av juli. Behmska Stiftelsen däremot var på och beviljade bidrag för att kunna anställa en lärare för att genomföra simskola på Trehörnabadet.

Arbetet med att planera allt tog fart och Daniel berättar att han fick höra att den gamla simskoleläraren bodde kvar och Kicki Svenberg fick frågan om hon kunde leda simskolan för både barn och vuxna. Efter lite betänketid så sa hon ja. Kommunen sa då ja till att stå för simskoleutrustning och tillhandahålla märken m.m.

Nästa stora fråga var att hitta simskoleassistenter. Att lära vuxna att simma kräver ju fler assistenter. Svenskundervisningen på Wårdshuset, tar ju sommarlov så läraren Ann-Britt Scherman tillfrågades om hon kunde ställa upp. Dessutom brukar Kim Olofsson sommarjobba på Wårdshuset så hen tillfrågades också.

Kicki Svenberg som siminstruktör, Peter Frejhagen, Kim Olofsson, Ann-Britt Scherman som simassistenter samt Maud Brolin och Gunni Karlsson som volontärer.

Utbildning fick de från Kommunen och förberedelserna rullade på.

Brev delades ut till alla i Trehörna och Mossebo, med omnejd och simskolan i Trehörna var ett faktum.

Den skulle vara tre veckor, först två veckor

i juni och sedan göra ett uppehåll några veckor för träning själv för att sedan avslutas med en vecka i mitten av juli. Fyra grupper, nybörjare barn, märkesgrupp barn och två grupper nybörjare vuxna skapades och förberedelserna var klara.

Den 20 juni stod 14 förväntansfulla barn och 12 spända vuxna och provade ut badkläder som köpts in. Det var en glädje att få ge både barn och vuxna kunskap och teknik för att bli en simkunnig person, säger Kicki Svenberg.

De första två veckorna handlade om vattenvana för nybörjarna och träning inför märkestagning för de mer simkunniga. Sjätte veckan handlade mer om simteknik och färdighet.

Söndagen den 24 juli var det avslutningsuppvisning. Många kom för att titta. Kicki och Peter berättade om vem och vad som visades upp. Sedan blev det diplom- och märkesutdelning samt kaffe, kakor och fri lek.

Vi känner oss stolta över insatsen och om det fortfarande finns underlag nästa år för en simskola i Trehörna så är en uppföljning en självklarhet.

Peter Frejhagen och Kicki Svenberg

MIDSOMMARAFTON

Jeans, joggingskor och tjocka tröjor eller rent av regnkläder är inte ovanligt, när man tänker på midsommarafteon. Men i år blev det annorlunda! Det var blomsterkransar, shorts och tunna klänningar. Solen sken från en klarblå himmel och sällan har så mycket folk (bortåt 200) samlats vid Hembydsgården.

Maud och Sture Brolin stod för sång och musik. Lekledare var Elvy Rydberg och Emma Ydrefors Rydberg. Många, många var danssugna och ringen kring stängen var ovanligt stor.

Lyckohjul, bollkastning på burkar och precisionskastning på "håliga gubben" drog som vanligt många tävlingssugna.

Birgitta Bäck

SKRIBENT....

Trehörna har fått en egen skribent på Tranåsposten som utges en gång per vecka.

Sture Brolin skriver flitigt artiklar så fort någonting händer i Trehörnatrakten.

Har ni något som ni vill ska förmedlas i denna tidning så kontakta Sture.

Trehörnabladet får alltid ta del av dessa artiklar och ibland finns det i båda tidningarna men p.g.a platsbrist kommer inte allt med här.

Katarina Börjesson

HÄNDER I TREHÖRNA

13 sept 18.30

**Kvällsbön i Hembydsgården
19.00**

**Kvinnokväll i Hembydsgården.
Därefter var annan vecka.**

14 sept 10-12

**Onsdagskafé i Hembydsgården
därefter varje ojämn vecka**

18 sept 10-12

**Röda Korsets väffelkafé med tips-
promenad med start senast 11.30.**

25 sept 18.00

Gudstjänst i kyrkan

28 sept 12.30

Sopplunch i Lusthuset

16 okt 16.00

Önskesalmer i Hembydsgården

22 okt 19.00

Höstfest i Lusthuset

26 okt 12.30

Sopplunch i Lusthuset

4 nov 18.00

Minnesgudstjänst

27 nov 16.00

Adventsgudstjänst

30 nov 12.30

Sopplunch i Lusthuset

Kom ihåg att Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu

Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

Nästa nummer av tidningen kommer i lördagen första veckan i december.

Material till tidningen skickas till:

katarina.borjesson@gmail.com

senast 2016-11-08